

Motion till riksdagen 2006/07:U220

av Luciano Astudillo (s)

Krav på utvecklingsländer i biståndet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om kraven som Sverige bör ställa på utvecklingsländer för att de ska få bistånd.

Motivering

Den nya regeringen har gjort kvalitet i biståndet till en prioriterad fråga. Det bör välkomnas. Biståndet är en nödvändig och viktig del i den globala kampen mot fattigdom. Fortfarande lever över 1,3 miljarder i extrem fattigdom, dvs. på mindre än 1 dollar om dagen, och nästan hälften av jordens befolkning lever i fattigdom, dvs. på mindre än 2 dollar om dagen.

En av biståndets viktigaste uppgifter måste vara att stärka framväxten av stabila demokratier och att värna om de mänskliga rättigheterna. Debatten om vad som är ett bra bistånd är livlig och förs på många fronter. En av de mest centrala och kontroversiella frågorna handlar om vilka krav som bör ställas på samarbetsländerna i samband med resursöverföringar.

Världsbanken, Internationella valutafonden (IMF) och andra givare ställer detaljerade villkor – s.k. konditionalitet – på hur den ekonomiska politiken i utvecklingsländerna ska utformas i samband med skuldavskrivningar, nya lån och bistånd. Även om det är av största vikt att på olika sätt säkra att resursöverföringar verkligen går till fattigdomsbekämpning, så har det visat sig att de krav som ställs inte haft den positiva effekt som det var tänkt.

Ett problem är att kraven kör över nationellt demokratiskt fattade beslut av parlament och prioriteringar som slagits fast i ländernas egna strategier för att bekämpa fattigdom, s.k. Poverty Reduction Strategy Papers (PRSP). En undersökning av Världsbanken visade att 50 % av mottagarländerna kände att

Fel! Okänt namn på

Världsbanken introducerade nya reformer som inte var del av landets egna planer i de krav som ställdes.¹

Världsbankens och IMF:s oberoende utvärderingskontors rapporter visar också att det finns en inbyggd spänning mellan principen att PRSP-strategierna ska vara nationellt ägda och villkoren från IMF och Världsbanken.²

Världsbanken och IMF har åtagit sig att minska antalet krav som ställs och bara ställa krav som är av central betydelse för fattigdomsbekämpning. Men undersökningar visar att de fortfarande detaljstyr politiken i samarbetsländerna. Krav ställs på reformer som ofta är politiskt kontroversiella och som bör bestämmas av ländernas egna parlament.³

Nyligen (september) ställde Storbritannien in en del av sitt stöd till Världsbanken med hänvisning till att det är fel att Världsbanken i detalj dikterar samarbetsländernas politik.⁴ Vikten av korruptionsbekämpning och god samhällsstyrning framhövdes av Storbritannien, men givare bör undvika att ställa krav på specifika ekonomiska och politiska reformer som samarbetsländerna själva i stället bör formulera.

Ett exempel där IMF har detaljstyrts politiken är Nicaragua. IMF har bl.a. ställt krav på att regeringen i Nicaragua ska frysa budgeten för utbildning. Detta hotar möjligheterna för landet att leva upp till FN:s millenniemål om att alla barn ska ha rätt till utbildning.⁵ Sverige har inte agerat för att kraven på Nicaragua ska ändras. Sverige har också fryst det svenska biståndet med hänvisning till IMF:s krav när landet satsade för mycket på utbildning.

Sverige bör vara en stark röst för ett bistånd som grundar sig på samarbetsländernas egna demokratiskt framtagna planer för fattigdomsbekämpning. Krav i biståndet är bra, men krav bör även ställas på givarna, att givarna stöder och inte undergräver demokratiska beslut i samarbetsländerna.

Sverige bör i det svenska och multilaterala biståndet stödja samarbetsländernas egna demokratiska processer. Sverige bör ställa krav på Världsbanken att inte köra över nationella demokratiskt framtagna planer för fattigdomsbekämpning i samarbetsländerna.

Stockholm den 25 oktober 2006

Luciano Astudillo (s)

¹ World Bank 2005, *Review of World Bank Conditionality: Content of Conditionality in the World Bank Policy based Operations: Public Sector Governance, privatisation, user Fees and Trade*.

² World Bank OED och IMF IEO, 2004.

³ T.ex. *World Bank and IMF conditionality: a development injustice*, Eurodad June 2006.

⁴ <http://news.independent.co.uk/uk/politics/article1582923.ece>.

⁵ Se pågående folkrörelsekampanj mot IMF:s krav i Nicaragua (på spanska): <http://www.ccer.org.ni/>.

En svensk motsvarande kampanj startar i höst.